

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A.T.C. SKUNDO**

2025 m. d. Nr. S- (7-2025/60)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, narių Gvidos Ivanauskienės, Kristinos Jakštienės (Pranešėja), Raimondos Juodkaitės ir Jurgitos Narkevičiūtės, išnagrinėjo A.T.C. (toliau – Pareiškėja) 2025-04-15 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2025-03-27 sprendimo „Gražinti (Įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas“ Nr. 331-330928. Pareiškėjos atstovas A.C. dalyvavo 2025-05-06 Komisijos posėdyje. Inspekcijos atstovas A.A. posėdyje dalyvavo nuotoliniu būdu.

Komisija n u s t a t ė:

Pareiškėja skunde Komisijai ginčija Inspekcijos Sprendimo dalį, kuria atsisakyta Pareiškėjai gražinti 297,53 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM).

Pareiškėja nurodo, kad 2025-02-28 Inspekcijai pateikė Pajamų mokesčio deklaraciją (forma GPM311) (toliau – PMD) už 2024 m. mokestinį laikotarpį, kurioje deklaravo 3 Eur gražintiną GPM. Inspekcija deklaruotą GPM permoką už 2024 m. pervedė į Pareiškėjos banko sąskaitą 2025-03-13, kartu pateikė permokos gražinimą į banko sąskaitą patvirtinantį 2025-03-13 Pranešimą apie gyventojų pajamų mokesčio gražinimą pagal pajamų mokesčio deklaraciją Nr. 331-156977. Pastaroji faktinė aplinkybė, t. y. tai, kad GPM permoka už 2024 m. mokestinį laikotarpį gražinta į banko sąskaitą be atskiro prašymo, kaip numatyta Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. VA-186 „Dėl mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų gražinimo (įskaitymo)“ (toliau – 2004-12-07 įsakymas Nr. VA-186) patvirtintų Mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų gražinimo (įskaitymo) taisyklių (toliau – Taisyklės) 63 punkte, Pareiškėjos nuomone, yra esminė aplinkybė GPM permokų gražinimui pagal PMD už 2023 m. ir pagal PMD už 2022 m. mokestinį laikotarpį.

Pareiškėja pažymi, kad per *Mano VMI* sistemą Inspekcijai pateikė 2025-03-21 Prašymą gražinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas (forma FR0781) (reg. Nr. (17.16-40) GES-318263) (toliau – 2025-03-21 Prašymas), kuriuo prašė gražinti GPM permoką pagal PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį – 190,09 Eur, GPM permoką pagal PMD už 2022 m. mokestinį laikotarpį – 91 Eur ir GPM permoką pagal PMD už 2023 m. mokestinį laikotarpį – 16,44 Eur. Inspekcija, išnagrinęjusi Pareiškėjos 2025-03-21 Prašymą, priėmė Sprendimą, kuriuo nusprendė negražinti 2025-03-21 Prašyme nurodytų visų GPM permokų sumų.

Pareiškėja akcentuoja, kad ginčija Sprendimo dalį, kuria nuspręsta negražinti pagal pateiktą Prašymą Inspekcijos apskaitoje užfiksuotų GPM permokų sumų pagal PMD už 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinius laikotarpius, tačiau neginčija Inspekcijai pateiktos aktualios PMD už 2021 m. duomenų (permokos sumos, užfiksuotos Inspekcijos apskaitoje) teisingumo.

Pareiškėjos nuomone, Inspekcija Sprendime netinkamai pritaikė teisės aktus, t. y. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 87 straipsnio 4 dalies 4 sakinį bei

Taisyklių 63 punktą, kuriuose nurodyta, kad situacijoje, kokia susiklostė Pareiškėjos atveju, GPM gražinamas būtent pagal FR0781 formos prašymą, patvirtintą Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. VA-186 (toliau – FR0781 formos prašymas). Inspekcijos Sprendimo dalis kurioje nurodyta, kad „Prašymas gražinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas, forma FR0781, neteikiamas“, prieštarauja aukščiau paminėtoms nuostatomis, todėl Sprendimas šioje dalyje turėtų būti keistinas.

Skunde Pareiškėja pažymi, kad sprendimas negražinti GPM permokų pagal pateiktas aktualias 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD, kai Inspekcija faktiškai gražino GPM permoką už 2024 m. mokestinį laikotarpį, neturi nei loginio, nei juridinio pagrindo. Inspekcija dėl GPM permokų sumų už 2022 m. ir už 2023 m. mokestinius laikotarpius teisingumo ir pagrįstumo pastabų ir / ar klausimų neturi. GPM permokų už šiuos mokestinius laikotarpius negražinimo priežastis susijusi tik su 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD (Inspekcijos 2023-04-14 pranešimas apie dokumentų pateikimą Nr. 9.51-467-74958 ir 2024-04-16 pranešimas apie dokumentų pateikimą Nr. 9.125 Mr-PRA-76719). Tai, kaip mokesčių administratorius interpretuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatas, kurios aktualios vien tik GPM permokos sumai už 2021 m. mokestinį laikotarpį, neturi ir negali daryti įtakos GPM permokų už 2022 m. ir už 2023 m. mokestinių laikotarpių sumoms ir jų gražinimui. Kaip pažymi Pareiškėja, visą konkrečios situacijos kontekstą vertinant iš esmės, akivaizdu, kad už 2021 m. susidaro GPM permoka, o ne prievolė, atitinkamai Inspekcijos Sprendimas dalyje dėl GPM permokų už 2022 m. ir už 2023 m. mokestinius laikotarpius negražinimo, kai GPM permoka už 2024 m. mokestinį laikotarpį faktiškai sugražinta, yra neteisėtas. Pareiškėjos vertinimu, Sprendimo dalis dėl GPM permokų už 2022 m. ir už 2023 m. mokestinius laikotarpius turėtų būti keistina, konstatuojant / nurodant gražinti į Pareiškėjos banko sąskaitą 91 Eur GPM permoką už 2022 m. mokestinį laikotarpį ir 16,44 Eur GPM permoką už 2023 m. mokestinį laikotarpį.

Pareiškėja nurodo, kad Inspekcijos Sprendime nurodytas GPM permokos už 2021 m. pagal aktualią pateiktą PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį negražinimo pagrindas yra tai, kad FR0781 formos prašymas gražinti permoką negalėjo būti teikiamas. Pareiškėja akcentuoja, kad PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį pateikė Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme (toliau – GPMĮ) nustatytu terminu, o sulaukus iš Inspekcijos pirmojo ir vėlesnių Pranešimų dėl PMD pateiktų duomenų tikslinimo, operatyviai, per *Mano VMI* sistemą, pateikė Inspekcijai papildomus duomenis, dokumentus bei paaiškinimus. Be to, 2022 m. spalio mėn. fiziškai atvyko į Inspekciją, adresu: Ulonų g. 2, Vilnius, kur teikė paaiškinimus ir duomenis dėl PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį nurodytos informacijos (sumų). Po minėto vizito, kaip buvo suderinta, el. paštu išsiuntė papildomą informaciją – paaiškinimus dėl PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį pateiktos informacijos (žr. pridedamą 2022-11-29 el. laišką, adresuotą Inspekcijos pareigūnei) ir gavo Inspekcijos 2022-12-09 raštą Nr. R-5015 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – 2022-12-09 Raštas) dėl duomenų pateiktoje PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį.

Skunde Pareiškėja pažymi, kad pirmiau nurodytos aplinkybės, duomenys ir dokumentai patvirtina, kad aktualios, t. y. pirminės pateiktos PMD už 2021 m. po pirminio jos pateikimo, Pareiškėja netikslino. Mokesčių mokėtoja po PMD už 2021 m. pateikimo su Inspekcija bendradarbiavo, teikė informaciją, dokumentus ir paaiškinimus, įskaitant vizitą į Inspekciją, tam, kad būtų išspręstas pateiktos PMD už 2021 m. klausimas.

Pareiškėja nurodo, kad nagrinėjamu atveju GPM permokų gražinimui taikytinos MAĮ 87 straipsnio 4 dalies 4 sakinio ir Taisyklių 63 punkto normos. Iš Inspekcijos Sprendimo argumentacijos yra aišku, kad Inspekcija Sprendime referuoja į Taisyklių 62 punktą, kuris reglamentuoja GPM permokų be atskiros prašymo pateikimo gražinimus. Tačiau, Pareiškėjos nuomone, šioje byloje aktualus ir taikytinas Taisyklių 63 punktas, reglamentuojantis GPM permokų gražinimą pagal FR0781 formos prašymus.

Pareiškėja pažymi, kad Inspekcija iki Sprendimo dėl GPM permokos už 2021 m. mokestinį laikotarpį (ne)gražinimo, neprašė / nereikalavo papildomų dokumentų, duomenų, neinicavo kitų procedūrų, todėl pagal Taisyklių nuostatas, Inspekcija neturėjo teisės atmesti (netenkinti) 2025-03-21 Prašymo dalies dėl GPM permokos gražinimo pagal pateiktą PMD už

2021 m. mokestinį laikotarpį. Todėl Inspekcijos Sprendimo dalis dėl GPM permokos už 2021 m. mokestinį laikotarpį yra keistina, nurodant grąžinti 190,09 Eur GPM permoką.

Pareiškėja prašo Komisijos: 1) pakeisti Inspekcijos Sprendimo dalį dėl 2021 m., 2022 m., ir 2023 m. mokestinių laikotarpių permokų negrąžinimo, nustatant, kad 16,44 Eur GPM permoka už 2023 m., 91 Eur GPM permoka už 2022 m. ir 190,09 Eur GPM permoka už 2021 m. turi būti grąžinta į Pareiškėjos banko sąskaitą; 2) Sprendimo dalį, kuria patvirtinta negrąžinti GPM permokos už 2020 m. mokestinį laikotarpį 438,99 Eur suma, palikti nepakeistą ir 438,99 Eur sumos negrąžinti.

Inspekcija Sprendime, vadovaudamasi MAĮ 87 ir 111 straipsniais, mokesčių įstatymais, Taisyklių nuostatomis, išnagrinėjusi Pareiškėjos 2025-03-21 Prašymą grąžinti 736,52 Eur GPM, nusprendė 736,52 Eur mokesčio ir (arba) kitų įmokų permokos negrąžinti (neįskaityti).

Sprendimo 1 dalyje Inspekcija nusprendė negrąžinti 438,99 Eur, konstatavusi, kad Inspekcijos administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų ir (ar) kitų įmokų, privalomų sumokėti į Inspekcijos biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas, apskaitoje nėra permokos (skirtumo).

Sprendimo 2 dalyje Inspekcija nusprendė negrąžinti 297,53 Eur GPM. Sprendime nurodyta, kad deklaruota GPM permoka grąžinama, vadovaujantis MAĮ 87 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka. Papildomai Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. VA-186 patvirtintas FR0781 formos prašymas neteikiamas, nes mokėjimo prievolės dokumente yra numatytas prašymas grąžinti mokesčio apskaičiavimo dokumente apskaičiuotą permoką. Inspekcija taip pat nurodė, kad negrąžinama 297,53 Eur GPM permoka, deklaruota 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD. Deklaruota GPM permoka bus grąžinta patikslinus 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD bei įskaičius tuo metu turimas mokestines prievoles. GPM permoka grąžinama į PMD nurodytą banko sąskaitą, papildomai negrąžinama 438,99 Eur, įmokos kodu 1441, nes Inspekcijos apskaitoje nėra permokos. Permoka grąžinta 2021-06-08, pagal pateiktą 2020 m. mokestinio laikotarpio PMD (forma GPM311).

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pareiškėjos 2025-04-15 skundas iš dalies tenkintinas, Inspekcijos Sprendimo dalis, kuria atsisakyta grąžinti 297,53 Eur GPM permoką, naikintina, Pareiškėjos Prašymas grąžinti 297,53 Eur GPM permoką perduotinas Inspekcijai nagrinėti iš naujo.

Byloje nustatyta, kad Pareiškėja Inspekcijai pateikė: 1) PMD už 2020 m. mokestinį laikotarpį, kurioje deklaravo 438,99 Eur grąžintino GPM (pateikta 2021-04-25); 2) PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį, kurioje deklaravo 690 Eur gyvybės draudimo įmokų išlaidų ir 190,09 Eur grąžintino GPM (pateikta 2022-04-22); 3) PMD už 2022 m. mokestinį laikotarpį, kurioje deklaravo 91 Eur grąžintino GPM (pateikta 2023-04-07); 4) PMD už 2023 m. mokestinį laikotarpį, kurioje deklaravo 16,44 Eur grąžintino GPM (pateikta 2024-04-14); 5) PMD už 2024 m. mokestinį laikotarpį, kurioje deklaravo 3 Eur grąžintino GPM (pateikta 2025-02-28).

Inspekcija, išnagrinėjusi Pareiškėjos PMD, pateikė:

1. 2022-05-31 Pranešimą apie dokumentų pateikimą Nr. 9.51-467-87439, kuriame įvertinti 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD duomenys. Inspekcija nurodė Pareiškėjai pateikti PMD „G“ dalyje deklaruotas gyvybės draudimo išlaidas pagrindžiančius dokumentus;

2. 2022-06-08 Pranešimą apie pateikto dokumento trūkumus Nr. 9.51-467-90489, kuriame įvertinti 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD duomenys ir nurodyta, kad Pareiškėja deklaravo už kitą asmenį sumokėtą gyvybės draudimo išlaidų sumą, kurios negali įtraukti į deklaraciją. Inspekcija nurodė, kad jos duomenimis, Pareiškėja nėra deklaruotų draudimo įmokų sutuoktinio naudai mokėtoja. Inspekcija nurodė pašalinti deklaracijos G dalyje nurodytą 690 Eur išlaidų sumą;

3. 2022-06-23 Pranešimą apie pateikto dokumento trūkumus Nr. 9.51-467-97014, kuriame įvertinti 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD duomenys ir nurodyta, kad Pareiškėja deklaravo už kitą asmenį sumokėtą gyvybės draudimo išlaidų sumą, kurios negali įtraukti į PMD. Inspekcija nurodė, kad neturi duomenų apie deklaruotas išlaidas, kurioms taikoma lengvata. Inspekcija

nurodė pašalinti deklaracijos „G“ dalyje deklaruotą 690 Eur išlaidų sumą, kadangi lengvata pasinaudoti gali tik faktiškai išlaidas patyręs asmuo, t. y. įmokų mokėtojas;

4. 2022-12-09 Raštą (atsakymas į Pareiškėjos 2022-11-30 paklausimą), kuriame išaiškintos GPMĮ nuostatos, susijusios su gyvybės draudimo įmokų deklaravimu. 2022-12-09 Rašte nurodyta, kad draudimo bendrovė nepateikė duomenų, jog Pareiškėja 2021 m. mokėjo gyvybės draudimo įmokas nepilnamečių vaikų bei sutuoktinio naudai, Pareiškėjos sutuoktinis 2022-04-22 pateikė PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį, kurioje deklaravo patirtas gyvybės draudimo išlaidas ir taip susimąžino mokėtiną pajamų mokesčio sumą. Pareiškėjos prašoma patikslinti PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį, pašalinant iš PMD „G“ dalies deklaruotą 690 Eur gyvybės draudimo išlaidų sumą;

5. 2023-04-14 Pranešimą apie dokumentų pateikimą Nr. 9.51-467-74958, kuriame įvertinti 2022 m. mokestinio laikotarpio PMD duomenys ir nurodyta, kad Pareiškėja nepatiksliavo deklaracijų ir nepateikė duomenų (dokumentų) už 2021 m. mokestinį laikotarpį;

6. 2024-04-16 Pranešimą apie dokumentų pateikimą Nr. 9.125 Mr-PRA-76719, kuriame įvertinti 2023 m. mokestinio laikotarpio PMD duomenys ir nurodyta, kad Pareiškėja nepatiksliavo deklaracijų ir nepateikė duomenų (dokumentų) už 2021 m. mokestinį laikotarpį.

Pareiškėjai pateikus 2025-03-21 Prašymą grąžinti 736,52 Eur GPM, Inspekcija priėmė Sprendimą, kurio 1 dalyje nusprendė negrąžinti 438,99 Eur, konstatavusi, kad apskaitoje nėra permokos (skirtumo). Sprendimo 2 dalyje Inspekcija atsisakė grąžinti 297,53 Eur GPM permoką, deklaruotą 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD, konstatavusi, kad: 1) deklaruota GPM permoka grąžinama vadovaujantis MAĮ 87 straipsnio 7 dalyje nurodyta tvarka; 2) papildomai Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. VA-186 patvirtintas FR0781 formos prašymas neteikiamas, nes mokėjimo prievolės dokumente yra numatytas prašymas grąžinti mokesčio apskaičiavimo dokumente apskaičiuotą permoką; 3) GPM permoka bus grąžinta patikslinus 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD bei įskaičius tuo metu turimas mokestines prievoles. Inspekcija 3 Eur GPM permoką, deklaruotą 2024 m. mokestinio laikotarpio PMD, Pareiškėjai grąžino.

Pareiškėja ginčija Inspekcijos Sprendimo dalį, kuria nuspręsta negrąžinti Pareiškėjai 297,53 Eur GPM permokos, deklaruotos 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD ir prašo šią Sprendimo dalį pakeisti, grąžinant Pareiškėjai 297,53 Eur GPM permoką.

Pareiškėja nesutinka su Sprendimo išvada, kad Prašymas (forma FR0781) neturėjo būti teikiamas, nes mokėjimo prievolės dokumente yra numatytas prašymas grąžinti mokesčio apskaičiavimo dokumente apskaičiuotą permoką. Pareiškėjos nuomone, Inspekcija netinkamai taikė MAĮ ir Taisyklių nuostatas. Iš Inspekcijos Sprendimo argumentacijos yra aišku, kad Inspekcija Sprendime referuoja į Taisyklių 62 punktą, kuris reglamentuoja GPM permokų be atskiro prašymo pateikimo grąžinimus, tačiau nagrinėjamu atveju GPM permokų grąžinimui turėjo būti taikytos MAĮ 87 straipsnio 4 dalies 4 sakinio ir Taisyklių 63 punkto normos, specifiskai reglamentuojančios GPM permokų grąžinimą pagal FR0781 formos prašymus. Pareiškėjos teigimu, ši Sprendimo dalis prieštarauja minėtoms nuostatomis, todėl Sprendimas šioje dalyje turi būti laikomas neteisėtu.

Pareiškėja nesutinka su Inspekcijos Sprendimo išvada, kad GPM permoka, deklaruota 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD, bus grąžinta tik patikslinus 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD. Pareiškėjos vertinimu, GPM permokos suma už 2021 m. mokestinį laikotarpį neturi įtakos 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių permokų grąžinimui, nes 3 Eur GPM permoka už 2024 m. buvo grąžinta. Pareiškėja nurodo, kad su mokesčių administratoriumi bendradarbiavo, teikė informaciją, dokumentus ir paaiškinimus, įskaitant vizitą į Inspekciją, tam, kad būtų išspręstas GPM grąžinimo už 2021 m. klausimas. Inspekcija iki Sprendimo priėmimo nereikalavo papildomų dokumentų ir / ar duomenų, neinicavo kitų procedūrų, todėl, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, Inspekcija neturėjo teisės atmesti (netenkinti) 2025-03-21 Prašymo dalies dėl 190,09 Eur GPM permokos grąžinimo pagal pateiktą PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį, 91 Eur – už 2022 m. mokestinį laikotarpį, 16,44 Eur – už 2023 m. mokestinį laikotarpį. Pareiškėja nurodo, kad Inspekcija dėl deklaruotų GPM permokų sumų už 2022 m. ir

2023 m. mokestinius laikotarpius teisingumo pastabų neturi, GPM permokų už minėtą laikotarpį negražinimo priežastis susijusi tik su 2021 m. mokesčio laikotarpio PMD duomenimis.

Dėl FR0781 formos prašymo pateikimo

MAĮ 2 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad mokesčio permoka yra mokesčių mokėtojo sumokėta per didelę mokesčio suma.

GPMĮ 27 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad jeigu nuolatinio Lietuvos gyventojų pateiktoje metinėje PMD apskaičiuojama pajamų mokesčio permoka, ji gali būti įskaityta arba gražinta MAĮ nustatyta tvarka.

Pagal MAĮ 87 straipsnio 7 dalį, jei atitinkamo mokesčio įstatyme nenustatyta kitaip, mokesčių administratorius privalo gražinti mokesčių mokėtojui mokesčio permoką tokia tvarka. Mokesčio permoka gražinama per 30 dienų po rašytinio prašymo gražinti mokesčio permoką gavimo dienos. Tais atvejais, kai mokesčių administratorius pareikalauja, kad mokesčių mokėtojas pateiktų papildomus dokumentus, 30 dienų terminas skaičiuojamas nuo kitos dienos po visų pareikalautų dokumentų gavimo dienos. GPM permoka, priklausanti gražinti mokesčių mokėtojui pagal jo metinę gyventojų pajamų mokesčio deklaraciją, gražinama mokesčių mokėtojo prašymu ne vėliau kaip iki atitinkamų metų liepos 31 dienos, o jei prašymas pateikiamas pasibaigus atitinkamos metinės deklaracijos pateikimo terminui, – ne vėliau kaip per 90 dienų po prašymo gražinti mokesčio permoką gavimo dienos. Tais atvejais, kai dėl mokesčio permokos gražinimo atliekamas mokesčių mokėtojo mokesstinis patikrinimas arba su mokesčio permokos gražinimu susiję klausimai yra sudedamoji mokesčių administratoriaus atliekamo to mokesčių mokėtojo patikrinimo dalis, mokesčio permokos gražinimas sustabdomas iki mokesčių administratoriaus sprendimo, pagal kurį mokesčių mokėtojui naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokesčiai ir (arba) su juo susijusios sumos (jei pažeidimų nenustatyta, – pažymos apie tai), įteikimo mokesčių mokėtojui dienos, tačiau tai nestabdo šio straipsnio 9 dalyje nustatytų palūkanų skaičiavimo mokesčių mokėtojo naudai.

MAĮ 87 straipsnio 11 dalyje nurodyta, kad prašymo gražinti arba įskaityti mokesčio permoką pateikimo tvarką bei formas nustato centrinis mokesčių administratorius. Centrinis mokesčių administratorius turi teisę nustatyti prie prašymo pridėtinų dokumentų sąrašą, taip pat atvejus, kada mokesčio permoka gražinama mokesčių mokėtojui be atskiro prašymo.

Taisyklių (2021-03-16 įsakymo Nr. VA-17 redakcija), priimtų MAĮ 87 straipsnio pagrindu, 8.3.1 papunktyje nustatyta, kad be atskiro mokesčių mokėtojo Prašymo¹ mokesčio ir (arba) kitų įmokų permoka (skirtumas) gražinama, kai mokėjimo prievolės dokumente ir jo užpildymo taisyklėse numatytas prašymas gražinti mokesčio apskaičiavimo dokumente apskaičiuotą permoką (pavyzdžiui, Prašymas neteikiamas, susidarius GPM ar privalomojo sveikatos draudimo įmokų permokai <...>), kai PMD mokesčių mokėtojas nurodo kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaigoje <...> esančią sąskaitą, į kurią jis pageidauja susigrąžinti mokesčio apskaičiavimo dokumente apskaičiuotą permoką. Tačiau Prašymas turi būti pateikiamas kartu su PMD, kai pageidaujama, kad susidariusi pajamų mokesčio ar privalomojo sveikatos draudimo įmokų permoka <...> būtų gražinta į užsienio valstybėje esančios kredito įstaigos sąskaitą arba į atstovo sąskaitą ar kito asmens sąskaitą

Taisyklių IV skyriaus (Permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų gražinimas (įskaitymas)) 56 punkte nustatyta, kad Inspekcija per MAĮ 87 straipsnio 7 dalies numatytą mokesčių ir kitų įmokų permokos (skirtumo) gražinimo (įskaitymo) 30 kalendorinių dienų terminą arba, jei Prašymas pateiktas dėl gyventojų pajamų mokesčio permokos gražinimo, pateikus mokesčių mokėtojo Deklaraciją Taisyklių 8.3.1 papunktyje nurodyta tvarka, per Taisyklių 62 punkte nurodytą terminą, kuris skaičiuojamas nuo kitos dienos po Prašymo gražinti permoką (skirtumą) gavimo dienos, arba per MAĮ 111 straipsnyje numatytą 5 darbo dienų terminą nuo kitos dienos po Prašymo gražinti nepagrįstai (priverstinai) išieškotas sumas gavimo dienos, o jei Inspekcijos valstybės tarnautojas ar darbuotojas buvo nurodęs pateikti papildomus dokumentus šių Taisyklių 16 punkte nustatyta tvarka – per šiame punkte nurodytą terminą, kuris skaičiuojamas

¹ Komisijos pastaba: Taisyklėse Prašymu įvardijamas FR0781 formos prašymas.

nuo kitos dienos po pareikalautų dokumentų gavimo dienos, jei atitinkamo mokesčio įstatyme nenumatyta kitaip, privalo išnagrinėti Prašymą ir priimti Sprendimą įskaityti (neįskaityti) ir (arba) gražinti (negrąžinti) mokesčių mokėtojo permoką (skirtumą) arba nepagrįstai (priverstinai) išieškotas sumas <...> (56.1 papunktis).

Pagal Taisyklių V skyriaus (*Permokos gražinimas pagal PMD*) 62 punktą, GPM permoka, priklausanti gražinti mokesčių mokėtojui pagal jo PMD, kuri skirta ankstesnių metų, 2018 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių nuolatinių Lietuvos gyventojų pajamoms ir pajamų mokesčiui deklaruoti, gražinama MAĮ 87 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip iki atitinkamų metų liepos 31 dienos, o jei PMD pateikiama, pasibaigus atitinkamos PMD pateikimo terminui, – ne vėliau kaip per 90 dienų po prašymo gražinti mokesčio permoką gavimo dienos, jei atitinkamo mokesčio įstatyme nenumatyta kitaip.

Šių Taisyklių 63 punkte nustatyta, kad jeigu mokesčių mokėtojas, pageidaujantis susigražinti GPM, Inspekcijai pateikia Prašymą, kai yra užbaigta PMD vertinimo procedūra, tai išnagrinėtos deklaruotos gražintinos prievolės permoka gražinama ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų terminą po Prašymo pateikimo dienos.

Taisyklių 64 punkte nurodyta, kad Inspekcija per Taisyklių 62 ir 63 punktuose nustatytą terminą, privalo: išnagrinėti PMD dėl deklaruotos gražintinos prievolės pagrįstumo (Taisyklių 64.1 papunktis); padengti mokesčių mokėtojo turimas nepriemokas Taisyklių 47 punkto nustatyta tvarka (Taisyklių 64.2 papunktis); gražinti mokesčių mokėtojui prašomą neįskaitytą mokesčio permokos likutį į jo PMD nurodytą jam priklausantią sąskaitą, esančią kredito įstaigoje (Taisyklių 64.3 papunktis); parengti mokesčių mokėtojui Pranešimą apie gyventojų pajamų mokesčio gražinimą pagal pajamų mokesčio deklaraciją, kurio FR0784 forma patvirtinta įsakymu, kuriuo tvirtinamos šios Taisyklės (Taisyklių 64.4 papunktis).

Iš išdėstyto teisinio reguliavimo spręstina, kad, be teisės aktuose numatytų specialių atvejų², kai GPM susigražinimui turi būti pateikiamas FR0781 formos prašymas, mokesčių mokėtojas, pageidaujantis susigražinti GPM, gali pateikti FR0781 formos prašymą dėl GPM permokos gražinimo esant užbaigtai PMD vertinimo procedūrai. Mokesčių administratorius dėl mokesčio permokos gražinimo / negražinimo turi priimti sprendimą, jeigu toks prašymas buvo pateiktas.

Iš jau minėtų bylos aplinkybių matyti, kad Pareiškėja 2021 m., 2022 m., ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD, kuriose suformavo gražintinas GPM sumas, Inspekcijai pateikė nepažeisdama GPMĮ nustatyto termino (GPMĮ 27 straipsnio 1 dalis). Šių mokestinių laikotarpių PMD tikslintos nebuvo. Iš Inspekcijos Pareiškėjai pateiktų Pranešimų apie pateikto dokumento trūkumus, Pranešimų apie dokumentų pateikimą bei 2022-12-09 Rašto turinio spręstina, kad Inspekcija Pareiškėjos 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD deklaruotų gražintinių GPM sumų pagrįstumą vertino. Atkreiptinas dėmesys, kad minėti pranešimai Pareiškėjai buvo teikiami vadovaujantis MAĮ 87 straipsnio 7 dalyje ir Taisyklių 62 punkte nustatytais terminais. Pareiškėja 2025-03-21 Prašymą gražinti GPM permoką už 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinius laikotarpius Inspekcijai pateikė praėjus daugiau nei 2,5 metų nuo ginčijamos PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį išnagrinėjimo termino pabaigos (2022-07-31). Todėl, Komisijos vertinimu, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė šioje byloje, Pareiškėja, norėdama susigražinti GPM permoką, galėjo pateikti FR0781 formos 2025-03-21 Prašymą Inspekcijai. Pažymėtina, kad negali susiklostyti tokia situacija, kad dėl Inspekcijos neveikimo (permokos gražinimas pagal PMD), mokesčių mokėtojas negalėtų inicijuoti permokos gražinimo proceso.

Dėl GPM permokos, deklaruotos 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD, gražinimo.

² Pvz., Prašymą turi pateikti gyventojas, pageidaujantis, kad gražintina pajamų mokesčio suma būtų pervesta į kito asmens sąskaitą arba į sąskaitą, esančią užsienio valstybės kredito įstaigoje (2019-12-12 įsakymu Nr. VA-93 patvirtintų Pavyzdinių pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių 97 punktą, taip pat 103.7 papunktis, Taisyklių 8.3.1 papunktis).

Mokesčių administratorius dėl Pareiškėjos 2025-03-21 Prašymo priimtame Sprendime neginčija Pareiškėjos pateiktų PMD duomenų už 2022 m. ir 2023 m., tačiau susidariusios 297,53 Eur GPM permokos už 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinius laikotarpius negrąžino, nes Pareiškėja nepatikslino PMD už 2021 m. mokestinį laikotarpį. Inspekcija Sprendime nurodė, kad deklaruota GPM permoka bus grąžinta patikslinus 2021 m. mokestinio laikotarpio PMD bei įskaičius tuo metu turimas mokestines prievoles.

Komisijos vertinimu, Inspekcijos Sprendime nurodytas už 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. permokos negrąžinimo Pareiškėjai motyvas yra nepagrįstas MAĮ įtvirtintomis nuostatomis.

Pagal MAĮ 66 straipsnio 1 dalį, vadovaudamasis mokesčių teisės aktais, priklausančių mokėti mokesčių apskaičiuoja pats mokesčių mokėtojas, išskyrus atitinkamuose mokesčių teisės aktuose numatytas išimtis. Pastebėjęs, kad mokestis buvo apskaičiuotas neteisingai, mokesčių mokėtojas jį perskaičiuoja. Tais atvejais, kai mokesčių mokėtojas teisės aktų nustatyta tvarka neapskaičiavo mokesčio arba neteisingai apskaičiavęs jo neperskaičiavo, mokesčių mokėtojui priklausančių mokėti mokesčių apskaičiuoja mokesčių administratorius, remdamasis mokesčių mokėtojo pateiktomis mokesčių deklaracijomis, apskaitos bei kitais dokumentais arba kitais šiame skyriuje numatytais specialiais mokesčių apskaičiavimo būdais (MAĮ 66 straipsnio 2 dalis).

MAĮ 73 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad priklausančius mokėti mokesčius mokesčių mokėtojas deklaruoja savarankiškai, išskyrus tiesiogiai atitinkamų mokesčių įstatymuose nurodytus atvejus. Preziumuojama, kad mokesčio deklaracijoje nurodyti duomenys yra teisingi. Taigi, MAĮ 66 ir 73 straipsniai įtvirtina, kad mokesčio deklaravimas ir apskaičiavimas bei deklaracijos pateikimas yra savarankiškas mokesčio mokėtojo veiksmas, todėl šio veiksmo negali atlikti mokesčių administratorius (išskyrus atvejus, kai mokesčių mokėtojui atsiunčiamos suformuotos deklaracijos), o deklaracijos pateikimas sukelia pasekmes pačiam mokesčių mokėtojui (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2013-06-11 nutartis adm. byloje Nr. A-602-799/2013). Mokesčių mokėtojo pateikta deklaracija yra tas teisinę reikšmę turintis dokumentas, kuriuo remiantis mokestinių teisinių santykių dalyviui yra sukuriama teisės ir pareigos mokestinių teisinių santykių srityje. Paprastai mokesčių mokėtojui sukuriama pareiga sumokėti atitinkamą mokesčių arba teisę susigrąžinti mokesčio permoką (sumokėtas per dideles mokesčio sumas).

Be to, Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2004-07-09 įsakymu Nr. VA-135, 15 punkte nustatyta, kad trūkumus, turinčius (turėsiančius) įtakos mokesčių mokėtojo mokestinei prievolei, šalina tik mokesčių mokėtojas. Mokesčių administratorius turi teisę teikti pranešimus apie pastebėtus trūkumus deklaracijose, kurie savo esme laikytini siūlymu pasitaisyti ir tai atitinka mokesčių administratoriui priskirtos informavimo funkcijos įgyvendinimą, tačiau mokėtojams nesutinkant su trūkumais, sąlygojančiais mokestinės prievolės atsiradimą, tokie pranešimai negali sukelti teisinių pasekmių. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad deklaracijos pateikimas yra savarankiškas mokesčių mokėtojo veiksmas, mokesčių administratorius negali priversti mokesčių mokėtojo deklaracijoje nurodyti sumas, su kuriomis šis nesutinka. Tačiau mokesčių administratorius, manantis, jog deklaracijoje pateiktas mokesčio apskaičiavimas nėra teisingas, turi galimybę pasinaudoti MAĮ numatytais būdais ir procedūromis, sudarančioms pagrindą mokestinės prievolės atsiradimui arba permokos negrąžinimui (atlikti mokestinį patikrinimą, priimti sprendimą negrąžinti permokos).

Komisijos vertinimu, Inspekcijos Sprendime nurodyta išvada, kad deklaruota GPM permoka bus grąžinta patikslinus 2021 m. PMD, neatitinka MAĮ nuostatų bei neatsako į klausimą, ar deklaruota permoka pagrįsta, ar yra mokėtojo nepriemokų. Komisija pažymi, kad Pareiškėjos 2025-03-21 Prašymas nebuvo išnagrinėtas iš esmės ir nebuvo išspęstas klausimas dėl GPM už 2021 m., 2022 m., 2023 m. mokestinius laikotarpius grąžinimo.

Komisija, pasisakydama dėl Inspekcijos Sprendimo turinio, pažymi, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 2 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad administracinis sprendimas yra teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė

viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei. VAI 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas); administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

Aiškindamas VAI 8 straipsnį (šiuo metu galiojančios įstatymo redakcijos atitiktis yra 10 straipsnio 5 dalis), LVAT yra pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas; ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, jog jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus. Pažymėtina, kad būtinybė motyvuoti viešojo administravimo subjekto priimamus sprendimus LVAT praktikoje yra ne kartą akcentuota (pvz., LVAT 2010-08-24 sprendimas adm. byloje Nr. A-756-450/2010, 2010-11-15 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-15/2010, 2011-06-27 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-336/2011, 2015-02-03 nutartis adm. byloje Nr. A-448-556/2015, 2015-12-07 nutartis adm. byloje Nr. A-2519-502/2015, 2020-11-11 nutartis adm. byloje Nr. eA-1548-629/2020; 2021-10-06 nutartis adm. byloje Nr. A-2422-602/2021, 2022-08-31 nutartis adm. byloje Nr. eA-367-502/2022; 2024-05-29 nutartis adm. byloje Nr. eA-394-629/2024 ir kt.).

Administraciniame akte išdėstyto sprendimo motyvai turi būti nurodomi tokia apimtimi, kad besikreipiančiam subjektui konkrečiu individualiu atveju būtų aišku, kodėl jam nėra suteikiama prašoma teisė, kokios faktinės aplinkybės ir teisės normos tai lemia, kokius teisės aktuose numatytus veiksmus jis turėtų atlikti ar į kokius subjektus turėtų kreiptis, kad galėtų įgyvendinti savo teisėtus interesus. Kai administraciniame akte tai nėra nurodyta, motyvai negali būti vertinami kaip pakankami, o pats administracinis aktas teisėtas ir pagrįstas (pvz., LVAT 2022-08-31 nutartis adm. byloje Nr. eA-192-492/2022, 2024-05-29 nutartis adm. byloje Nr. eA-134-789/2024 ir kt.).

Komisijos vertinimu, nagrinėjamu atveju skundžiamas Inspekcijos Sprendimas neatitinka minėtų VAI reikalavimų, nes yra nemotyvuotas, nepagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Kaip jau aptarta pirmiau, Pareiškėja pateikė FR0781 formos 2025-03-21 Prašymą, kuriame prašoma gražinti (įskaityti) permoką (skirtumą). Todėl Inspekcija savo Sprendime turėjo atitinkamai iš esmės spręsti dėl Pareiškėjos pateikto Prašymo reikalavimo, t. y. nurodyti pagrindinius faktus, argumentus ir motyvus bei teisinį pagrindą, kodėl Pareiškėjos 2021 m. deklaruota GPM permokos suma yra neteisinga. Inspekcija Sprendime nenurodė konkretaus teisinio pagrindo (nurodyta tik bendra formuluotė, kad deklaruota GPM permoka gražinama vadovaujantis MAĮ 87 straipsnio 7 dalyje nurodyta tvarka) ir pagrindinių faktų, argumentų, susijusių su Pareiškėjos 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokesčių laikotarpių PMD vertinimu ir lemiančių sprendimą negražinti GPM. Tai, kad Inspekcijos reikalavimas patikslinti 2021 m. mokesčio laikotarpio PMD sietinas su PMD deklaruota 690 Eur gyvybės draudimo išlaidų suma, matyti tik iš Inspekcijos Pareiškėjai pateiktų Pranešimų ir 2022-12-09 Rašto turinio. Teisės aktų nuostatos ir detalūs argumentai, pagrindžiantys Inspekcijos sprendimą negražinti GPM dėl 2021 m. mokesčio laikotarpio PMD neteisingai deklaruotos 690 Eur gyvybės draudimo įmokų sumos, išdėstyti Inspekcijos 2022-12-09 Rašte, kuris teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo apskustas. Taigi, Inspekcijai Sprendime nenurodžius teisės aktų ir argumentų, dėl kurių nuspręsta negražinti 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokesčių laikotarpių PMD deklaruotos GPM permokos, Komisija neturi pagrindo / galimybės vertinti sprendimo negražinti GPM permokos teisingumo.

Be to, pagal šiam mokesčiniam ginčui aktualias mokesčių permokų gražinimo klausimus reglamentuojančio MAĮ 87 straipsnio nuostatas mokesčių administratorius, prieš gražindamas mokesčio permoką, turi įsitikinti ne tik permokos realumu, bet taip pat, ar nėra teisinio pagrindo turimą permoką (skirtumą) įskaityti kitoms mokesčių mokėtojo turimoms nepriemokoms padengti (MAĮ 87 straipsnio 1, 5 dalys). Komisija, tenkindama Pareiškėjos reikalavimą gražinti GPM permoką už 2021 m., 2022 m. ir už 2023 m. mokesčius laikotarpius, faktiškai imtųsi vykdyti

mokesčių administravimą, t. y. vykdyti vykdomosios valdžios funkcijas, kas nesuderinama su Komisijos kaip ikiteisminės institucijos kompetencija. Tokios pozicijos dėl mokesčių mokėtojo prašymo grąžinti jam permoką laikosi ir LVAT 2018-03-28 nutartyje adm. byloje Nr. A-687-575/2018.

Atsižvelgdama į aptartas nuostatas, Komisija įpareigoja Inspekciją iš naujo išnagrinėti Pareiškėjos 2025-03-21 Prašymą, atsižvelgus į Komisijos pateiktus vertinimus, ir išspręsti klausimą dėl Pareiškėjos 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. mokestinių laikotarpių PMD deklaruotos GPM permokos grąžinimo. Todėl Inspekcijos Sprendimo dalis, kuria atsisakyta grąžinti 297,53 Eur GPM, naikintina, o Pareiškėjos 2025-03-21 Prašymas dėl 297,53 Eur GPM permokos grąžinimo perduotinas Inspekcijai nagrinėti iš naujo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 2 ir 5 punktais, n u s p r e n d ž i a:

Panaikinti Inspekcijos 2025-03-27 sprendimo „Grąžinti (Išskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas“ Nr. 331-330928 dalį, kuria nuspręsta negrąžinti Pareiškėjai 297,53 Eur GPM ir perduoti Pareiškėjos 2025-03-21 prašymą grąžinti 297,53 Eur GPM permoką Inspekcijai nagrinėti iš naujo.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskūsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskūsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas.

Komisijos pirmininkė	Vilma Vildžiūnaitė
Komisijos narė	Gvida Ivanauskienė
Komisijos narė	Kristina Jakštienė
Komisijos narė	Raimonda Juodkaitė
Komisijos narė	Jurgita Narkevičiūtė